

Meesterwerk Homeros, *Odyssee*

Docent: Moira Muller

Zaterdag 20 februari – zondag 21 februari 2021

De *Odyssee* van Homerus

De *Odyssee* is één van de oudste literaire werken van onze Westerse cultuur. De avonturenepos is opgeschreven rond 800 v. Chr. en betekent een belangrijke stap in de literatuurgeschiedenis. Er gebeurt namelijk iets geheel vernieuwends: de hoofdpersonage vertelt zijn avonturen in de ik-vorm. Odysseus verhaalt niet alleen zijn acties en heldendaden, maar ook wat zijn motivatie is, wat hij voelt en wat hij denkt. Hierdoor geeft dit meesterwerk een kijkje in de *psyche* van de held. We kunnen ons in hem inleven en misschien zelfs herkennen.

Odysseus wil niets liever dan thuiskomen, maar na 10 jaar strijd in Troje moet hij nog 10 jaar zwerven in de tussenwereld van wateren, onbekende wezens en continenten. Hij wordt verleid door nimfen en heksen die hem bedwelmen met vergetelheid. Maar zijn heimwee is zo sterk dat het hem uit zijn diepste slaapt wekt. Odysseus is een doorzetter, slim maar ook zwak, vervalt makkelijk in hoogmoed en egoïstisch gedrag. Hij verlangt niet naar roem en onsterfelijkheid maar naar zijn land en familie. Zijn karakter is aards en menselijk. Dat is ook precies zijn kracht. Als hij in gevaarlijke en onzekere situaties verkeerd wil hij niet de goden nabootsen, maar bedenkt hij een slimigheid die zich binnen zijn menselijke capaciteiten bevindt. Hij handelt vanuit kwetsbaarheid.

Deze houding is vernieuwend en anders in de Griekse epos. Er is geen nostalgie meer naar het Goude tijdperk waar goden en mensen (mannen) nog samen aan tafel aten, geen geklaag over het vrouwelijk geslacht dat geschapen was als straf voor de mensheid, geen roemzucht dat de onsterfelijkheid weer kon heroveren. Odysseus is een andere held dan Achilles. Beiden zijn archetypes en zingevers maar dan vanuit een ander wereld beeld. Het begrijpen van deze verschillen geeft niet alleen een kijkje in de geschiedenis van de Westerse cultuur maar ook in ons zelf. Het geeft inzicht in dat wat ons met onze voorvaders verbindt en onderscheidt, in dat wat we willen koesteren of juist willen veranderen, in dat wat we als mensheid waren, zijn en kunnen worden.

Zaterdag	20 februari
09.45 uur	Aankomst met koffie/thee
10.30 uur	Ter kennismaking: voorlezen van een uitgekozen tekstfragment <ul style="list-style-type: none"> - Wat raakte me? - Wat herkende ik/niet?
11.15 uur	Koffie/thee
11.45 uur	Hoorcollege: de homerische epos <ul style="list-style-type: none"> - Wie is Homerus? - Wat is de oorsprong van de homerische epos? - Wat was de functie?
12.30 uur	Lunchbuffet
14.00 uur	Werkcollege: de homerische held <ul style="list-style-type: none"> - In welk tekstfragment komt het karakter van Odysseus het best naar voren? - Wat zijn de verschillen/overeenkomsten van Achilles en Odysseus?

15.15 uur	Koffie/thee
16.00 uur	Hoorcollege: archetypische helden <ul style="list-style-type: none"> - Wat voor patronen herkennen we in de heldenreis van Odysseus? - Welke verschillen zijn er tussen de homerische, tragische en socratische held. - Hoe gaan deze helden om met het noodlot, de goden en onzekerheid?
17.00 uur	Aperitief
18.00 uur	Diner
20.00 uur	Werkcollege: Mythtoef: beeldvorming van de vrouw in de Griekse Oudheid <ul style="list-style-type: none"> - In welk tekstfragment wordt de vrouw op een herkenbare manier beschreven? - Wat voor positie had de vrouw in de archaische en klassieke samenleving? <p>Is de Homerische hymne van Demeter een feministisch manifest?</p>
21.30 uur	Aan de bar

Zondag	21 februari
07.30 uur	Ontbijtbuffet
09.30 uur	Werkcollege: Goden en monsters <ul style="list-style-type: none"> - In welk tekstfragment wordt de relatie tussen Odysseus en bovennatuurlijke krachten (goden, monsters, heksen, nimfen) het best beschreven? - Wat zijn de algemene eigenschappen van monsters? - Wat is hun oorsprong en functie?
10.45 uur	Koffie/thee
11.00 uur	Hoorcollege: De mythe-makende mens <ul style="list-style-type: none"> - Wat is een mythe? - Hoe heeft de mythe zich ontwikkeld vanaf het paleolithicum tot het onze moderne tijd? - Waarom zijn mythen nog steeds relevant?
12.30 uur	Lunchbuffet
Aansluitend	Einde van het cursusweekend